

G E H E I M

PARTIJBESTUURSZITTING VAN DE CPN MEI 1960.

S a m e n v a t t i n g

Op 27 en 28 mei jl. besprak het partijbestuur in een besloten zitting het mislukken van de topconferentie en de consequenties daarvan voor de CPN.

De GROOT schijnt een verscherping van de verhoudingen tussen Oost en West te verwachten. Uit zijn inleiding ter zitting kan worden opgemaakt, dat de huidige mildere CPN-lijn weer naar links zal worden omgebogen en er een meer orthodox-communistische koers zal worden gevoerd. Van de dogmaticus De GROOT, die steeds een voorstander van de harde lijn is gebleven en b.v. de grootste moeite had zich bij de destalinisatie aan te passen, valt zulks niet te verwonderen.

In partijbestuurskringen blijkt - naar het voorkomt niet ten onrechte - de opvatting te bestaan dat het streven naar aansluiting bij de massa en de pogingen om tot samenwerking te komen met anders georiënteerden geleid hebben, of althans dreigen te leiden, tot een zekere verburgerlijking van de partij. Men koestert kennelijk de vrees in de gevallen waarin het tot een zekere samenwerking met andersdenkenden kan komen - in strijd met de opdracht de voorhoede van de arbeidersklasse te zijn - gedwongen te worden een achterhoede-positie in te nemen.

Op de zitting werden o.m. een achterblijven van de partijactiviteit, laksheid der leden, gebrek aan partijdiscipline en verslapping in de toepassing van het democratisch centralisme vastgesteld. Ten einde hierin verbetering te brengen kwam een wijziging tot stand in de werkverdeling van het partij-secretariaat.

Deze houdt o.m. in, dat Paul de GROOT algemeen secretaris blijft, maar nog slechts leiding zal geven bij het vaststellen van de ideologische en politieke partijlijn.

G E H E I M

G E H E I M

PARTIJBESTUURSZITTING VAN DE CPN MEI 1960.

Op 27 en 28 mei kwam het partijbestuur van de CPN bijeen in een zitting, waarin de consequenties voor de partij van het mislukken der topconferentie en de als gevolg daarvan te volgen koers werden besproken.

Paul de GROOT hield een uitvoerige inleiding. De voor publicatie geschikt geachte gedeelten van zijn rede werden bekend gemaakt in "De Waarheid" van 28 en 31 mei.

Een samenvatting daarvan, hier en daar aangevuld met langs andere weg ter beschikking gekomen gegevens, volgt hieronder. Aansluitend daarop een beknopt uittreksel uit een toespraak van Harry VERHEY, gevolgd door een door deze voorgestelde wijziging in de taakverdeling van het partijsecretariaat.

De inleiding van Paul de GROOT.

Het mislukken van de topconferentie.

De GROOT betoogde, dat de westerse imperialisten, daartoe gedwongen door de vredelievende volksmassa's, zich slechts in schijn bereid hebben getoond tot vreedzame samenwerking met de socialistische staten en tot het houden van een topconferentie. In werkelijkheid wil het NAVO-kamp de koude oorlog voortzetten om de volkeren te kunnen uitplunderen en , door hen in angst voor een oorlog te laten voortleven, onderdanig te houden. De spionage-vluchten boven de Sowjet-Unie waren een bewijs daarvoor.

Over het optreden van de Sowjet-delegatie te Parijs liet De GROOT zich slechts in voorzichtige termen uit. Hij gaf te kennen zich er niet over te kunnen uitspreken of dit optreden al dan niet noodzakelijk was. Wij kunnen niet alles voor onze rekening nemen, zo zei hij onder meer. De CPN dient een eigen standpunt en een eigen politiek te bepalen. Wel was hij van mening dat dit optreden aan de populariteit van CHROESTSJOW geen goed heeft gedaan. Maar er was een groot verschil tussen communistische staatspolitiek en de politiek van de communistische partijen. Toen CHROESTSJOW zei dat het beter was 6 of 8 maanden te wachten bedreef hij ook staatspolitiek want de

G E H E I M - 2 -

G E H E I M

imperialisten zullen over 8 maanden dezelfde zijn als heden.

Wij mogen ons niet in slaap laten wiegen, aldus De GROOT. Een derde wereldoorlog blijft mogelijk, ondanks de wil van de Sowjet-Unie om die te voorkomen. Slechts de druk van de brede massa kan de imperialisten van het ontketenen van de oorlog weerhouden. Of een nieuwe president van de Verenigde Staten bereid zal zijn te doen wat EISENHOWER weigerde, hangt af van de druk waaraan hij wordt blootgesteld.

De partij en de vredesstrijders moeten te allen tijde onafgebroken de scherpste, onverzoenlijkste actie tegen de oorlog voeren onder de massa. Zij moeten de door de voornaamste helpers van de imperialisten, de NAVO-specialisten van de PvdA en hun listig als pacifisten gecamoufleerde helpers in de PSP op de arbeiders uitgeoefende invloed te niet doen. De strijd tegen lieden als GOEDHART, PATIJN, De KADT e.a. dient te worden versterkt aldus De GROOT.

De Sowjet-Unie het vaderland der communisten.

De imperialisten zullen er volgens De GROOT, rekening mee dienen te houden, dat de communisten in hun landen in geval van een conflict, de Sowjet-Unie met alle mogelijke middelen te hulp zullen komen. In zo'n geval zou de CPN de belangrijkste partij in ons land worden. Het aantal speelt hierbij geen rol. "Onze" vastberadenheid en niet "ons" aantal is doorslaggevend.

In verband hiermede herinnerde de algemeen secretaris aan de oude communistische, - in de laatste jaren naar de achtergrond gedrongen - leuze, dat de arbeiders maar één vaderland hebben, nl. de Sowjet-Unie.

Geen ideologische concessies.

In heftige bewoordingen maakte De GROOT zijn misnoegen kenbaar over het verloop van de manifestatie voor de topconferentie op 15 mei te Amsterdam die - zoals bekend - in feite een door de CPN opgezette demonstratie is geweest. De communisten, zo riep hij uit, hebben wel het publiek moeten leveren, maar mochten zelf niet spreken. Zij wa-

G E H E I M - 3 -

G E H E I M

ren gedwongen allerlei aanvallen op de Sowjet-Unie aan te horen. Zelfs prof. MINNAERT, die door moest gaan als vertegenwoordiger van de communistische richting, liet zorgvuldig na de Sowjet-Unie te noemen. Met zulke nutteloze manifestaties zal de CPN zich niet meer inlaten.

Een dergelijk verloop was volgens De GROOT alleen mogelijk door het gebrek aan discipline in de partij. De communisten, die hun taak hebben in de vredesbeweging, denken geen verantwoording schuldig te zijn en gaan rustig hun eigen gang. Ideologische concessies aan burgerlijke pacifisten ter wille van een schijn-eenheid zijn alleen maar schadelijk.

Alle met vrede en oorlog samenhangende vraagstukken moeten vanuit klassestandpunt bezien worden. Wij mogen daarbij de communisten niet laten uitschakelen en de rol van de socialistische landen niet laten vervalsen door toe te laten dat deze op een lijn gesteld worden met de imperialisten. De concrete actie voor de vrede mag niet worden vervangen door gefilosofeer en getheologiseer.

Nederland uit het oorlogskamp.

Komende tot de positie van ons land zei de algemeen secretaris van de CPN onder meer: Nu de atoom-oorlog dreigt moet Nederland zich veilig stellen door uit het oorlogskamp te treden. De strijd van de CPN zal er op gericht zijn een nieuwe regering tot stand te brengen, die zal afzien van alle atoombewapening, haar strijdkrachten binnen de eigen grenzen zal houden, geen vreemde troepen of depôts van atoomwapens voor de nazi-wehrmacht zal toelaten, de Amerikaanse atoombasis in Soesterberg zal liquideren en een waarlijk democratisch regime zal invoeren, waardoor de bevolking in staat zal zijn haar vredelievende gezindheid tot uiting te brengen.

Het gaat er thans om het volk er van te overtuigen, dat het voor de keuze staat de zwaarste verliezen te lijden aan goed en bloed of zich te beveiligen langs de door de CPN gewezen weg. Het is beter thans betrekkelijk geringe offers te brengen voor zelfstandige Nederlandse politiek, dan in een atoom-oorlog onvoorstelbaar te moeten

G E H E I M

lijden.

De GROOT vroeg zich af of het nog wel verstandig was om onder de huidige verhoudingen in de bewapeningstechniek vast te houden aan het principe, dat de socialistische staten nimmer als eerste een oorlog zullen beginnen. De eerste klap acht hij nog altijd een daalder waard.

De GROOT kondigde een scherpe en vastberaden actie aan tegen de defensie-nota. Parlementaire actie alleen is niet voldoende. Op 21 juni moeten de mensen op de been gebracht worden. Op het Binnenhof moet worden gedemonstreerd. Ministers en Kamerleden moeten - ook thuis - door delegaties worden bezocht. Bij dit alles zal evenwel de strijd voor de dagelijkse belangen niet worden verwaarloosd.

Voortgezette strijd tegen het revisionisme.

De strijd tegen de "revisionisten" dient volgens De GROOT onverzoenlijk te worden voortgezet. Gebleken is, zo zei hij, dat VERREIJT (wiens uitstoting uit de partij in oktober 1957 heeft bijgedragen tot verscherping van het conflict met de oppositiegroep) verbonden was met de SS-agenten van het collaborateursblad "De Linie". GORTZAK heeft zich in het concentratiekamp "verkocht" aan de beruchte Adenauer-agent Joop SWART. De draden die de Bruggroep verbinden met West-Duitsland en TITO, maken het steeds duidelijker, dat zij een West-Duitse infiltratie was in de CPN.

Een harde ideologische strijd tegen de overblijfselen van het revisionisme is noodzakelijk. Een van deze overblijfselen is de opvatting dat de communisten de zaak van twee kanten moeten bekijken en niet negatief mogen zijn. Wij bekijken de zaak echter alleen van de anti-kapitalistische kant. De taak van de partij is niet die van een neutrale toeschouwer maar om de arbeiders bewust te maken van de ondragelijkheid van de overheersing van het monopoliekapitaal.

Geen reformisme. Versterking der partijdiscipline.

Bijzonder teleurgesteld toonde De GROOT zich over het effect van de pogingen de communisten en EVC-ers te laten toetreden tot het

G E H E I M

NVV in verband waarmee de EVC-1958 werd omgevormd tot een "Centrum voor eenheid en klassestrijd in de vakbeweging". Vooral over de weigering van het NVV om oud EVC-ers in zijn gelederen op te nemen en de roeyementen van reeds binnengedrongen communisten toonde hij zich zeer verbolgen.

Veel kameraden vatten de leuze "dichter bij de massa" en het toetreden tot het NVV op als een verzoening met het reformisme, zo zei hij. Daarvan kan evenwel geen sprake zijn. De NAVO-socialisten gaan door diensten te bewijzen aan de Amerikaanse oorlogsprovocateurs en de hakenkruishelden in West-Duitsland. Voor velen hunner is het trouwens niet de eerste keer dat zij de nazi's dienen. De stemming van "leve het NVV" is foutief. Wij moeten in het NVV om tegen de corrupte leiding te strijden en niet om ons aan te passen aan lieden als drs. ROEMERS.

In verband met de strijd tegen het reformisme en het revisio-nisme hekelde Paul de GROOT op opvallende wijze de Italiaanse communistische partij. Deze had het zelfs bestaan op haar congres een vertegenwoordiger van TITO te verwelkomen.

Hoewel voor de plaatsvervangend algemeen secretaris Harry VERHEY de taak was weggelegd om te spreken over de interne toestand van de partij en de zwakte in het partijwerk, ging ook De GROOT nog nader op deze vraagstukken in. Terugkomend op de partijdiscipline zei hij o.m. dat het democratisch centralisme hersteld en versterkt zal worden. De districtsbesturen zal weer moeten worden bijgebracht dat zij opdrachten hebben te aanvaarden, verantwoording schuldig zijn aan het partijbestuur en niet zelf mogen bepalen of en wat zij willen doen. Het partijbestuur en niet de districtsbesturen zal bepalen hoe het geld wordt uitgegeven. Een strenge financiële contrôle zal worden ingevoerd.

De propaganda wordt op onbevredigende manier gevoerd. Alles is sleur geworden. Een van de tekortkomingen is dat alleen op hoogtij-dagen openbare vergaderingen worden gehouden. Voor het uitdragen van de communistische politiek en het organiseren van de actie is mondelinge propaganda onmisbaar. Daarom dienen regelmatig openbare verga-

G E H E I M

deringen te worden belegd waarop het gesproken woord en niet - zoals de laatste jaren gebruikelijk is - het amusement de hoofdschotel moet vormen.

De toespraak van Harry VERHEIJ.

Harry VERHEIJ ging uitvoeriger in op de reeds door Paul de GROOT aangesneden tekortkomingen in het partijwerk.

De kameraden, zo zei hij o.m., doen ons allerlei beloften, maar daar komt niets van terecht. Er is geen vooruitgang. De propaganda en de agitatie zijn sleur en routinewerk geworden. Ondanks de versterkte wervingscampagne ging het aantal abonné's van "De Waarheid" tussen september 1959 en mei 1960 achteruit. Ook het tempo van de ledenwerving is gedaald. In vele gevallen is lamelendigheid de oorzaak.

Na het EVC-congres valt een liquidatie van "onze" posities op grote schaal waar te nemen. In vele plaatsen bestaan geen EVC-bonden meer.

Er wordt veelal zwak, maar ook verkeerd opgetreden. Zelfs wordt de partijlijn vervalst. Zo is het partijopdracht, dat de Centrumkranten door de afdelingen verspreid worden, maar de werkelijkheid is, dat de afdelingen zelf beslissen of zij dat wel of niet zullen doen. Niemand trekt zich iets van de besluiten van het partijbestuur aan.

Op heftige wijze kritiseerde VERHEIJ de leiding van het partijdagblad. Zowel bij de redactie als bij de directie van de krant constateerde hij een duidelijke ideologische zwakte. De redactie staat los van de partij. Zij weet niet wat onder de arbeiders leeft en neemt klakkeloos berichten van de persbureau's over.

Ook bij de directie zijn ernstige tekortkomingen aan het licht gekomen. Deze werkt b.v. te formeel en besteed zeer onvoldoende aandacht aan de abonné-werving.

Nieuwe taakverdeling in het partij-secretariaat.

Ten einde verbetering in het werk der partij te verkrijgen stelde VERHEIJ voor de volgende wijzigingen aan te brengen in de ver-

G E H E I M

deling van de werkzaamheden van het partijsecretariaat.

De GROOT blijft algemeen secretaris, maar zal zich vooral concentreren op de redactie van de krant. Zijn leven is vervlochten met de arbeidersbeweging. Hem zal de opdracht gegeven worden een autobiografie te schrijven, die een belangrijk studiewerk kan zijn. Eventuele beschuldigingen van persoonsverheerlijking in verband daarmee zullen krachtig worden afgewezen. Hij zal voorts worden vrijgesteld van het bijwonen van die bijeenkomsten van het secretariaat en de dagelijkse leiding, waar alleen maar organisatorische aangelegenheden behandeld worden.

Harry VERHEIJ zal als plaatsvervangend algemeen secretaris voortaan de leiding hebben over de werkzaamheden van het partijsecretariaat en de dagelijkse leiding. Hij zal de contrôle uitoefenen op het vakbonds- en het gemeenteraadswerk en waken voor verburgerlijking van de partij.

Jaap WOLFF zal optreden als secretaris en als penningmeester der partij en in het secretariaat de functie van administratief-secretaris vervullen. Hij oefent contrôle uit op de NVB, NU, Ver. Verzet, ANJV en het Vredeswerk.

Henk HOEKSTRA blijft belast met de organisatie. Hij dient vooral aandacht te besteden aan het versterken van de partij, moet speuren naar nieuw kader en toezicht houden op het aanstellen van personeel voor de diverse partijinstellingen.

Marcus BAKKER wordt verantwoordelijk voor het parlementswerk en - in plaats van Nico LUIRINK - voor de propaganda.

De organisatie van het komende Waarheid-zomerfeest wordt opgedragen aan Roel WALRAVEN.

Bij de daarop volgende discussie deed zich het merkwaardige feit voor dat drie partijbestuurders t.o.v. een bepaalde zaak een van De GROOT's opvatting afwijkend standpunt innamen.

Theun de VRIES was het niet eens met de algemeen secretaris om te spreken van het Sowjet-vaderland. De CPN-ers hebben een eigen vaderland, dat onttrokken moet worden aan de klauwen van het imperialisme. Hij zou de Sowjet-Unie liever bondgenoot no. één willen noe-

G E H E I M

men.

Marcus BAKKER waagde het De GROOT terecht te wijzen over diens weigering een beoordeling te geven over het optreden van de Sowjet-delegatie te Parijs. Z.i. moest ronduit verklaard worden, dat dit optreden noozakelijk was.

Nico LUIRINK, die belast is met het partijwerk in de vredesbeweging en verantwoordelijk was voor de propaganda, aanvaardde niet deemoedig alle kritiek, die op hem was uitgebracht in verband met de manifestatie op 15 mei. Hij had tijdig aan het secretariaat bekend gemaakt, wie op de bijeenkomst in het RAI-gebouw zouden spreken. Het secretariaat ging accoord en nu ging het niet aan hem verantwoordelijk te stellen. Hoewel hij moest erkennen, dat de propaganda veel te wensen over liet, wilde hij toch in herinnering brengen, dat hij daarover al maanden geleden een rapport aan het secretariaat had doen toekomen, waarop nimmer was gereageerd.

Conclusie.

Verscherping van de partijlijn.

In de rede van De GROOT valt te beluisteren, dat de mislukking van de topconferentie nog vóór deze eigenlijk begonnen was, hem in feite niet onwelkom is. Blijkbaar verwacht hij een zekere verstarring in de betrekkingen tussen Oost en West. Een dergelijke verscherping biedt hem de gelegenheid de koers van de CPN weer meer naar links te verleggen en een strakkere en hardere partijlijn door te voeren. De tendenz van zijn rede op de partijbestuurszitting gaat onmiskenbaar in die richting. In hoeverre hij hierin vooruit loopt op de houding van Moskou kan momenteel nog niet beoordeeld worden.

De weigering van De GROOT om zich uit te spreken over het optreden van CHROESTSJOW bij het begin van de samenkomst der grote vier is moeilijk verklaarbaar. Zij zou er andermaal op kunnen duiden dat De GROOT de persoon van CHROESTSJOW en zijn politiek met grote reserve beziet. Korte tijd na de destalinisatie in 1956 waagde De GROOT het zelfs de Russische partijleider als "Knoeisow" te betitelen.

G E H E I M - 9 -

G E H E I M

In een zitting van het dagelijks bestuur heeft De GROOT onlangs te kennen gegeven dat hij zich sterker aangetrokken voelt tot de koers die door de Chinese partij onder leiding van MAO TSE-TUNG wordt gevolgd.

De GROOT staat bekend als een star dogmaticus, die zich slechts moeilijk aan de de-stalinisatie en de daarop gevolgde coëxistentie-politiek heeft kunnen aanpassen. Er zijn tal van aanwijzingen, dat hij zich op de in november 1959 te Rome gehouden conferentie der 17 communistische partijen uit Europa, verzet heeft tegen de soepelheid, die tot uiting komt in de daar aangenomen richtlijnen voor de diverse partijen inzake het bevorderen van de coëxistentie. In dit verband is zijn aanval ter partijbestuurszitting op de Italiaanse partij, die bekend staat als de meest tolerante in West-Europa, tekenend.

Strijd tegen reformisme en revisionisme.

De politiek van aansluiting bij de massa en samenwerking met politiek anders georiënteerden houdt voor de CPN ongetwijfeld het gevaar in - in strijd met de opdracht de voorhoede van de arbeidersklasse te zijn - gedwongen te worden een achterhoede-positie in te nemen. Als een van de gelegenheden waarbij dit het geval was ziet De GROOT blijkbaar o.a. de manifestatie op 15 mei. Hij kan terecht van oordeel zijn, dat de CPN daarbij geen - propagandistisch - loon naar werken heeft gekregen. Een dergelijk resultaat kan moeilijk stimulerend werken op het voortzetten van de pogingen tot samenwerking. De schuld van dit gebrek aan succes wentelt De GROOT evenwel achteraf op de schouders van de daarbij betrokken partijgenoten, in het bijzonder op die van Nico LUIRINK, die voor het werk in de vredesbeweging verantwoordelijk is.

Voor de objectieve toeschouwer was het vanaf het begin af duidelijk, dat de opheffing van de EVC, doorgedreven door De GROOT, weinig tot de zo begeerde eenheid in de vakbeweging zou kunnen bijdragen, omdat van meet af aan vast stond, dat de NVV-leiding geen communisten in de organisaties zou toelaten. Ook in dit geval zoekt de algemeen secretaris de oorzaak van het mislukken bij anderen.

G E H E I M - 10 -

G E H E I M

Reeds eerder kon worden geconcludeerd, dat de CPN-leiding, trots alle denigrerende uitlatingen over de "Bruggewachters", bevreesd is voor de concurrentie van de SWP. Met de hernieuwde scherpe aanval van De GROOT op deze partij in het bijzonder en op de revisionisten in het algemeen wordt deze conclusie bevestigd. Hij beweegt zich hier overigens geheel in de lijn van de CPSU. Een drietal hoge functionarissen o.m. verbonden aan de afdeling "Buitenland" van het centraal comité van de Russische partij, brandmerkte nl. onlangs in "Kommunist" Joegoslavië, de bakermat van het revisionisme, als een steunpunt voor de imperialisten. Het artikel werd weergegeven in l'Humanité van 24 mei jl. en lag derhalve nog vers in De GROOT's geheugen.

Lauwheid van de partij. Verburgerlijking.

De partijleiding, het blijkt uit de rede van Paul de GROOT zowel als uit de toespraak van Harry VERHEIJ, maakt zich zorgen over de geest van verburgerlijking, die in de CPN valt waar te nemen. Hun klachten over "lamlendigheid" van de partijgenoten en de verslapping van het democratisch centralisme zijn niet ongegrond. Deze verburgerlijking - tot op zekere hoogte een logisch gevolg van de "coëxistentie-lijn" - viel de laatste tijd ook waar te nemen in de inhoud van het partijdagblad, waarvoor Joop WOLFF in de eerste plaats verantwoordelijk was.

Het is evenwel niet voor het eerst, dat tegen de laksheid in de partij gefulmineerd wordt. Of deze keer wel een grotere partijactiviteit het gevolg zal zijn en of de partij volgens De GROOT's wens, inderdaad op grotere schaal bij de behandeling van de defensie-nota in de Tweede Kamer in beweging kan worden gebracht, valt te betwijfelen.

De taakverdeling van het partij-secretariaat.

Geruchten, dat Paul de GROOT zich uit de actieve partijleiding zou terugtrekken en zich aan het schrijven van zijn biografie zou zetten, hebben reeds lange tijd in de partij de ronde gedaan. Dat het

G E H E I M

nu eindelijk zover zal komen, betekent niet dat hij de feitelijke leiding over de partij ook uit handen zal geven. Bepaald is alleen, dat hij niet aan het werk van het secretariaat en de dagelijkse leiding zal deelnemen voorzover dit betrekking heeft op zaken van organisatorische aard. Aangenomen moet worden dat zijn stem van doorslaggevende betekenis zal blijven in alle kwesties, de politieke koers en de ideologische partijlijn betreffende.

De positie van de waarnemend algemeen secretaris Harry VERHEIJ blijkt te zijn versterkt.

Jaap WOLFF kan zich thans tot één der voornaamste partijleiders rekenen. De naar voren gebrachte kritiek op de inhoud van "De Waarheid" is in feite gericht tot zijn broer Joop, die tot dusver aanmerkelijk hoger op de ladder stond dan Jaap.

Of het feit, dat o.m. de controle op het "vredeswerk" in handen gelegd is van Jaap WOLFF voor Nico LUIRINK - die overigens geen deel uit maakte van het partijsecretariaat - ook de ontheffing van zijn taak als leider van dat werk betekent, is nog niet duidelijk. Vast staat dat hem de leiding over de "propaganda" is ontnomen.

7 juni 1960

G E H E I M